

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę. Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

1. Jeśli wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych o podstawie: rok poprzedni = 100 wynosi 99,0, to oznacza, że ceny (w porównaniu z rokiem poprzednim):
  - a) wzrosły o 99%,
  - b) wzrosły o 1%,
  - c) **spadły o 1%.**
2. Jeśli wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2020 r. wyniósł w pewnym kraju 103,0 (rok poprzedni = 100), to w 2020 r. kraj ten zanotował:
  - a) wzrost gospodarczy,
  - b) **inflację.**
  - c) deflację.
3. Tempo wzrostu gospodarczego jest mierzone dynamiką PKB:
  - a) nominalnego,
  - b) w cenach bieżących,
  - c) **w cenach stałych.**
4. Jeśli wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wynosi 104,5 (rok poprzedni = 100), to roczna stopa inflacji jest równa:
  - a) 104,5%,
  - b) **4,5%.**
  - c) 1,045%.
5. Która z poniższych funkcji może przedstawiać krzywą podaży o dodatnim nachyleniu (Q – ilość, P – cena):
  - a) $Q = 300 / P$,
  - b) $Q = 250 - 3P$,
  - c) **$Q = 2P$.**
6. W 2020 r. płaca nominalna w pewnym kraju wynosiła 110 jednostek pieniężnych (j.p.). Roczna stopa inflacji w 2020 r. była równa 10%. Ile wyniosła w 2020 r. płaca realna wyrażona w cenach stałych z 2019 r.:
  - a) 10 j.p.,
  - b) **100 j.p.**,
  - c) 110 j.p. (
7. Zjawisko wymiennosci stopy bezrobocia z stopą inflacji ilustruje:
  - a) **krzywa Phillipsa,**
  - b) luka Okuna,
  - c) krzywa Lorenza.
8. Wskaźnik rozwoju społecznego HDI (*Human Development Index*) jest wykorzystywany do oceny:
  - a) wolności gospodarczej,
  - b) **poziomu życia i rozwoju danego społeczeństwa,**
  - c) trwałości dobrobytu gospodarczego.
9. Popyt na pracę jest zgłaszany na rynku przez:
  - a) bezrobotnych,
  - b) **pracodawców,**
  - c) biernych zawodowo.
10. Stopa bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych do:
  - a) liczby osób w wieku produkcyjnym,
  - b) liczby biernych zawodowo,
  - c) **liczby aktywnych zawodowo.**

11. Rynek wolny, można opisać, jako:
  - a) rynek na którym nie ma konkurencji,
  - b) rynek na którym nie ma bezrobocia,
  - c) **rynek bez kontroli państwa i innych podmiotów publicznych.**
12. Długookresowa krzywa Phillipsa przecina oś poziomą na wysokości:
  - a) **naturalnej stopy bezrobocia,**
  - b) oczekiwanej stopy inflacji,
  - c) stopy bezrobocia przymusowego.
13. Koszty alternatywne to inaczej:
  - a) koszty księgowy,
  - b) koszty pracy,
  - c) **koszty utraconych możliwości.**
14. Inflacja podażowa może być efektem wzrostu:
  - a) popytu globalnego,
  - b) podaży globalnej,
  - c) **kosztów.**
15. Cenowa elastyczność popytu jest tym większa (popyt jest bardziej elastyczny) im:
  - a) niższa cena danego dobra,
  - b) **dobro jest bardziej luksusowe,**
  - c) im mniej dostępnych substytutów danego dobra.
16. Funkcja popytu na groszek cukrowy ma postać $P = 2000 - 5Q$. Jeśli cena groszku cukrowego wynosi 15 jp. (jednostek pieniężnych) za opakowanie to wielkość popytu na groszek wyniesie:
  - a) 1925 opakowań,
  - b) **397 opakowań,**
  - c) 385 opakowań.
17. Jeśli cena soków wynosi 2jp. (jednostki pieniężne) a cena precli 4 jp. i jednocześnie Jan ma 50 jp. tygodniowego dochodu który wydaje w całości na soki i precle, to jeśli kupuje 5 soków tygodniowo to ile maksymalnie kupi precli:
  - a) **10,**
  - b) 12,5,
  - c) 25.
18. Jeśli dochód konsumenta ulega zmianie a ceny dóbr pozostają na niezmiennym poziomie to linia ograniczenia budżetowego:
  - a) nie zmienia swojego położenia,
  - b) **przesuwa się równolegle,**
  - c) zmienia kąt nachylenia.
19. Zmiana użyteczności całkowitej z konsumpcji pewnego dobra wywołana wzrostem jego konsumpcji o jednostkę to:
  - a) użyteczność całkowita,
  - b) **użyteczność krańcowa,**
  - c) użyteczność maksymalna.
20. Punkty leżące powyżej linii ograniczenia budżetowego są dla konsumenta:
  - a) efektywne,
  - b) nieefektywne,
  - c) **nieosiągalne.**

21. Jeżeli popyt jest malejącą funkcją ceny, to utarg krańcowy:
- może rosnąć wraz ze wzrostem wielkości produkcji,
  - może przyjmować wartości ujemne,**
  - dla pewnej wielkości produkcji może być wyższy od ceny.
22. W krótkim okresie przeciętny koszt zmienny:
- zawsze obniża się wraz ze wzrostem wielkość produkcji,
  - nie może przyjmować wartości ujemnych,**
  - dla pewnych wielkości produkcji może być niższy od kosztu przeciętnego.
23. Utarg krańcowy jest równy cenie dla każdej wielkości produkcji w przypadku przedsiębiorstwa działającego na rynku:
- oligopolistycznym,
  - konkurencji doskonałej,**
  - konkurencji monopolistycznej.
24. W przedsiębiorstwie doskonale konkurencyjnym dla aktualnej wielkości produkcji utarg krańcowy jest równy kosztowi krańcowemu, a przeciętny koszt całkowity jest najniższy z możliwych. Oznacza to, że przedsiębiorstwo to aktualnie:
- osiąga optimum techniczne,**
  - nie optymalizuje wyniku ekonomicznego,
  - osiąga zysk ekonomiczny (nadzwyczajny).
25. Funkcja kosztu całkowitego pewnego przedsiębiorstwa ma postać: $TC = 2Q^2 + 30Q + 80$ (Q – wielkość produkcji). Ile wynosi przeciętny koszt stały dla wielkości produkcji 10 sztuk (kwoty w PLN):
- 20,
  - 8,**
  - 50.
26. Jeśli na rynku działają dwie firmy, mamy do czynienia z:
- konkurencją monopolistyczną,
  - monopolem,
  - duopolem.**
27. W równowadze przedsiębiorstwa działającego w warunkach konkurencji monopolistycznej utarg krańcowy jest:
- wyższy niż cena,
  - równy cenie,
  - niższy niż cena.**
28. Akcje są:
- niezbywalne i niepodzielne,
  - zbywalne i podzielne,
  - zbywalne i niepodzielne.**
29. Środki gwarantowane to:
- środki zgromadzone na funduszu przymusowej restrukturyzacji,
  - środki deponenta objęte ochroną gwarancyjną,**
  - środki zgromadzone na rachunku rezerwy obowiązkowej.
30. Zakład ubezpieczeń może wykonywać działalność ubezpieczeniową wyłącznie w formie spółki akcyjnej, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych albo spółki europejskiej określonej w rozporządzeniu Rady. Wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych wymaga zgody organu nadzoru, którym w tym przypadku jest:
- Ministerstwo Finansów,
  - Komisja Nadzoru Finansowego,**
  - Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

31. Utworzenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej wymaga zezwolenia:
- Komisji Nadzoru Finansowego,**
  - Kasy Krajowej,
  - ministra właściwego ds. gospodarki.
32. Osoba prawna, która uzyskała zezwolenie na wydawanie pieniądza elektronicznego oraz świadczenie usług płatniczych to:
- krajowa instytucja pieniądza elektronicznego,**
  - krajowa instytucja płatnicza,
  - agent rozliczeniowy.
33. Pracowniczy program emerytalny może być prowadzony w formie:
- rachunku maklerskiego,
  - funduszu emerytalnego,**
  - towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.
34. Członkiem Komisji Nadzoru Finansowego jest m.in.:
- przedstawiciel Prezydenta RP,**
  - Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
  - Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego.
35. Kadencja Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego trwa:
- 5 lat,**
  - 6 lat,
  - 10 lat.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

Krzywa popytu na produkt przedsiębiorstwa ma następującą postać:

$$P = 500 - 0,25Q,$$

gdzie: P – cena, Q – wielkość produkcji przedsiębiorstwa. Funkcja kosztu całkowitego (TC – *total cost*) tego przedsiębiorstwa jest następująca:

$$TC = 200 + 8Q + 0,5Q^2.$$

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższym założeniu należy:

1. W jakiej strukturze rynku może działać to przedsiębiorstwo (proszę wybrać przez zaznaczenie prawidłową odpowiedź).

konkurencja doskonała - monopol

2. Ile wynoszą koszty stałe ponoszone przez przedsiębiorstwo.
3. Jaka wielkość produkcji zapewnia maksymalny zysk.
4. Ile wynosi maksymalny zysk osiągnięty przez to przedsiębiorstwo.

Rozwiązanie wzorcowe

(wyniki zapisać w miejscach oznaczonych)

Ad 1. W jakiej strukturze rynku może działać to przedsiębiorstwo (proszę wybrać przez zaznaczenie prawidłową odpowiedź):

konkurencja doskonała - monopol

Ad 2. Ile wynoszą koszty stałe ponoszone przez przedsiębiorstwo.

Odp.: 200.

Ad 3. Jaka wielkość produkcji zapewnia maksymalny zysk.

Odp.: 328.

Obliczenia:

Utarg całkowity (TR – *total revenue*):

$$TR = PQ = (500 - 0,25Q)Q = 500Q - 0,25Q^2$$

Utarg krańcowy (MR – *marginal revenue*):

$$MR = \frac{dTR}{dQ} = 500 - 0,5Q$$

Koszt krańcowy:

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = 8 + Q$$

Warunek maksymalizacji zysku:

$$MR = MC$$

$$500 - 0,5Q = 8 + Q$$

$$1,5Q = 492$$

$$Q = 328$$

Ad 4. Ile wynosi maksymalny zysk osiągany przez to przedsiębiorstwo.

*Odp.: **80488.***

Obliczenia:

$$P = 500 - 0,25 \times 328 = 418$$

Zysk (π):

$$\pi = TR - TC = 418 \times 328 - 200 - 8 \times 328 - 0,5 \times (328)^2$$

$$\pi = 80488$$

Zadanie 2*Założenie:*

W poniższej tabeli przedstawiono rachunek dochodu narodowego w pewnej gospodarce w 2019 i 2020 r.:

Lp.	Wyszczególnienie	2019	2020
1	Wydatki konsumpcyjne	500	540
2	Wydatki inwestycyjne brutto	300	320
3	Wydatki państwa na zakup towarów i usług	400	480
4	Wpływy z eksportu towarów i usług	150	140
5	Wydatki na import towarów i usług	170	180
6	Przyrost zapasów w gospodarce	0	0
7	Produkt narodowy brutto (PNB) w cenach rynkowych (w cenach bieżących)	1400	1680
8	Wskaźnik cen (deflator PNB) (rok poprzedni = 100)	125	112

Dane w wierszach 1 – 7 są wyrażone w mld jednostek pieniężnych. Dane w wierszu 8 to wskaźniki o podstawie: rok poprzedni = 100.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższym założeniu należy wykonać:

1. Proszę obliczyć nominalny produkt krajowy brutto (PKB) w cenach rynkowych w 2019 r.
2. Proszę obliczyć realny produkt narodowy brutto (PNB) w cenach rynkowych w 2019 r., wyrażony w cenach stałych z 2018 r.
3. Proszę obliczyć realny produkt narodowy brutto (PNB) w cenach rynkowych w 2020 r., wyrażony w cenach stałych z 2019 r.
4. Proszę obliczyć roczne tempo wzrostu nominalnego PNB w cenach rynkowych w 2020 r. (w %).
5. Proszę obliczyć roczne tempo wzrostu realnego PNB w cenach rynkowych w 2020 r. (w %).
6. Proszę obliczyć dochody netto z własności i pracy za granicą w 2020 r.
7. Proszę obliczyć eksport netto w 2019 r.

Rozwiązanie wzorcowe
(wyniki zapisać w miejscach oznaczonych)

Ad 1.

$$\text{PKBcr} = 500 + 300 + 400 + 150 - 170 = \mathbf{1180}$$

Ad 2.

$$\text{Realny PNBcr} = (1400 / 125) \times 100 = \mathbf{1120}$$

Ad 3.

$$\text{Realny PNBcr} = (1680 / 112) \times 100 = \mathbf{1500}$$

Ad 4.

$$\text{Wskaźnik zmiany nominalnego PNBcr} = (1680 / 1400) \times 100 = 120$$

Stopa wzrostu = 20%.**Ad 5.**

$$\text{Wskaźnik zmiany realnego PNBcr} = (120 / 112) \times 100 = 107,14286$$

Stopa wzrostu = 7,14286%.

Ad 6.

$$\text{PNBcr} = \text{PKBcr} + \text{dochody netto z własności i pracy za granicą (X)}$$

$$\text{PKBcr} = C + I + G + \text{Exp} - \text{Imp} + \Delta\text{Zapasy}$$

$$\text{PNBcr} = C + I + G + \text{Exp} - \text{Imp} + \Delta\text{Zapasy} + X$$

$$X = \text{PNBcr} - C - I - G - \text{Exp} + \text{Imp} - \Delta\text{Zapasy}$$

$$X = 1680 - 540 - 320 - 480 - 140 + 180 - 0$$

$$\mathbf{X = 380}$$

Ad 7.

$$\text{Eksport netto} = \text{Exp} - \text{Imp}$$

$$\text{Eksport netto} = 150 - 170 = \mathbf{-20}$$

Zadanie 3

Założenia:

W pewnej gospodarce płaca minimalna w 2019 roku wynosiła 5000 jp. a w 2020 roku została podniesiona do 6000 jp. Jednocześnie w 2020 roku przeciętny poziom cen towarów i usług spadł o 1,2% w porównaniu do poprzedniego roku.

Dyspozycje:

1. Oblicz o ile procent zmieniła się minimalna płaca nominalna między 2019 a 2020 rokiem.
2. Oblicz o ile procent zmieniła się minimalna płaca realna między 2019 a 2020 rokiem.

Rozwiązanie wzorcowe
(wyniki zapisać w miejscach oznaczonych)

Ad 1. Oblicz o ile procent zmieniła się minimalna płaca nominalna między 2019 a 2020 rokiem.

$$(6000 \text{ jp.} / 5000 \text{ jp.}) \times 100 = 120$$
$$120 - 100 = 20\%$$

Odp: Minimalna płaca nominalna wzrosła w 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem o 20%

Ad 2. Oblicz o ile procent zmieniła się minimalna płaca realna między 2019 a 2020 rokiem.

$$(\text{nominalna zmiana płacy minimalnej} / \text{zmiana przeciętnego poziomu cen}) \times 100$$
$$(120 / 98,8) \times 100 = 121,46$$

$$121,46 - 100 = 21,46$$

Odp: Minimalna płaca realna wzrosła w 2018 roku w porównaniu z 2019 rokiem o 21,46%

BLOK TEMATYCZNY II

Pytania testowe

1. Pojedyncze przedsiębiorstwo ma bezpośredni wpływ i może oddziaływać na zjawiska w otoczeniu:
  - a) makro, globalnym,
  - b) pośrednim,
  - c) **konkurencyjnym.**

2. Wzrost zagrożenia ze strony substytutów:
  - a) **obniża atrakcyjność sektora,**
  - b) podnosi atrakcyjność sektora,
  - c) nie ma wpływu na poziom atrakcyjności sektora.

3. Władza wynikająca z zajmowanego stanowiska w hierarchii organizacyjnej przedsiębiorstwa to władza:
  - a) **formalna,**
  - b) odniesienia,
  - c) ekspercka.

4. Biorąc pod uwagę charakter kontroli wyróżnia się następujące rodzaje kontroli:
  - a) planowa i pozaplanowa,
  - b) **formalnoprawna, merytoryczna, dokumentalna, rzeczowa,**
  - c) ekonomiczna, techniczna, sanitarna.

5. Do najczęściej spotykanych dysfunkcji kontroli zalicza się:
  - a) niestabilność i niejednoznaczność,
  - b) **niesprawność czynności kontrolnych, inflację kontroli, atrofie kontroli,**
  - c) luki w prawie.

6. Etapami procesu kontroli są:
  - a) **pomiar efektywności, ustalanie, czy efektywność jest zgodna z normami,**
  - b) wyłącznie działania korygujące,
  - c) ustalanie, czy efektywność jest zgodna z normami oraz działania korygujące.

7. Dokument zawierający listę procedur, które mają być wykonane w trakcie zadania audytu wewnętrznego i które prowadzą do osiągnięcia celów tego zadania nazywamy:
  - a) procesem kontroli,
  - b) **programem zadania,**
  - c) opinią z zadania audytowego.

8. Jedną z cech różnicujących nadzór od kontroli jest fakt, iż:
  - a) kontrola ma prawo wydawania poleceń, podczas gdy nadzór jest pozbawiony tego uprawnienia,
  - b) **nadzór ma prawo wydawania poleceń, podczas gdy kontrola jest pozbawiona tego uprawnienia,**
  - c) nadzór ma prawo wydawania poleceń, podczas gdy kontrola oprócz posiadania tego uprawnienia dysponuje również narzędziami do egzekwowania wykonania wydanych poleceń.

9. Czynnością realizowaną w ramach wyłącznie kontroli wstępnej (ex ante) jest:
  - a) **badanie legalności,**
  - b) porównanie stanu faktycznego z planowanym,
  - c) wyjaśnienie skutków rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym a planowanym.

10. Kontrola wewnętrzna powinna sprawdzić, czy ujęcie wpłat i wypłat gotówką, czekami i weksłami obcymi oraz obrotu detalicznego i gastronomii następuje:
  - a) nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym zostały dokonane,
  - b) nie później niż do końca miesiąca, w którym zostały dokonane,
  - c) **w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.**

11. Opracowanie i efektywne wdrożenie strategii społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR CorporateSocialResponsibility) może przynieść wymierne korzyści, w postaci:
  - a) **pozyskania i utrzymania najlepszych pracowników oraz wzrostu zaangażowania po stronie zespołu pracowniczego,**
  - b) pogorszenie się wizerunku firmy,
  - c) braku dialogu społecznego.
12. Mianem mikro przedsiębiorstwa określaną jest podmiot zatrudniający:
  - a) **do 9 osób,**
  - b) 10-49 osób,
  - c) 50-249 osób.
13. Analiza 5 sił Portera wykorzystywana jest do diagnozy:
  - a) **otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstwa,**
  - b) otoczenia makro przedsiębiorstwa,
  - c) otoczenia wewnętrznego przedsiębiorstwa.
14. Strategia rozwoju przedsiębiorstwa określaną przez H. I. Ansoffa mianem strategii penetracji oznacza:
  - a) **zwiększenie sprzedaży dotychczasowych produktów na dotychczasowych rynkach,**
  - b) znajdowanie nowych rynków do sprzedaży dotychczasowych produktów,
  - c) wchodzenie przez firmę na nowe rynki zbytu z nowymi produktami.
15. Producent soku jabłkowego postanawia założyć sad, z którego część jabłek sam będzie przetwarzał, a część sprzedawał innym producentom soków. Powyższe działanie to przejaw:
  - a) **dywersyfikacji pionowej wstecz,**
  - b) dywersyfikacji pionowej w przód,
  - c) dywersyfikacji poziomej.
16. Do pozapłacowych materialnych narzędzi motywowania zaliczamy:
  - a) premię,
  - b) **pakiet prywatnej opieki medycznej,**
  - c) uznanie przez przełożonego.
17. W procesie podejmowania decyzji do generowania twórczych rozwiązań wykorzystuje się m.in. technikę:
  - a) **burzy mózgów,**
  - b) zarządzania przez cele,
  - c) wykresów Ganta.
18. Standardy kontroli INTOSAI:
  - a) są stosowane obligatoryjnie w Polsce przez wszystkie jednostki zainteresowania publicznego,
  - b) są wymagane dla jednostek sporządzających sprawozdanie finansowe w postaci ustrukturyzowanej,
  - c) **nie mają w Polsce charakteru obligatoryjnego.**
19. Prowadzenie ksiąg rachunkowych równoległe w języku polskim i obcym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej:
  - a) **jest dozwolone,**
  - b) jest zabronione,
  - c) wiąże się z ryzykiem grzywny dla właściciela.
20. Rozważenie istotnych ryzyk dotyczących celów, zasobów i operacji badanej działalności, jak również środków, za pomocą których potencjalny wpływ ryzyka jest utrzymywany na akceptowalnym poziomie, dokonywany jest na etapie:
  - a) przeprowadzania kontroli,
  - b) **planowania zadania,**
  - c) sporządzania opinii z badania audytowego.

21. Kontrola czynności bądź decyzji zamierzonych, dotycząca operacji, które mają dopiero zostać wykonane, to kontrola:
- wstępna**,
  - bieżąca,
  - następcza.
22. Kontrola wewnętrzna powinna sprawdzić, czy do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzono:
- każde zdarzenie bez wyjątku,
  - każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym**,
  - każde zdarzenie, które dotyczyło tego okresu sprawozdawczego.
23. Podatność salda konta lub grupy transakcji danego rodzaju na nieprawidłowości, które mogą być istotne osobno lub łącznie z nieprawidłowościami innych sald lub grup transakcji jest rodzajem ryzyka:
- kontroli,
  - przeoczenia,
  - nieodłącznego**.
24. Kontrola wewnętrzna powinna sprawdzić, czy zapis księgowy dokonany w księgach rachunkowych prowadzonych przy użyciu komputera zawiera co najmniej:
- dane uniemożliwiające wskazanie osoby wprowadzającej ten zapis do ksiąg rachunkowych,
  - kod źródłowy dowodu księgowego, na podstawie wprowadzany jest ten zapis do ksiąg rachunkowych,
  - kwotę i datę zapisu**.
25. Audyt wewnętrzny to:
- podjęcie przez kierownictwo wszelkich czynności zwiększających prawdopodobieństwo osiągnięcia ustalonych celów,
  - działalność niezależna, obiektywnie zapewnijająca i doradcza, której celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej organizacji**,
  - działania podejmowane przeważnie raz do roku i skoncentrowane na finansowym aspekcie działania organizacji.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

BETA Spółka akcyjna („Spółka”) jest jednostką zainteresowania publicznego (spółką giełdową notowaną na głównym rynku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie), w której powołany został komitet audytu. Pracownicy działu kontroli wewnętrznej Spółki przeprowadzili kontrolę w zakresie przestrzegania przepisów prawa i regulacji w zakresie funkcjonowania komitetu audytu. W tabeli przedstawionej w rozwiązaniu opisano przyjęte regulacje oraz zdarzenia, jakie wystąpiły w ww. jednostce.

Dyspozycje:

W kolumnie 3 tabeli zamieszczonej w **Rozwiązaniu** zadania proszę ocenić, czy wskazane regulacje lub zdarzenia są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Odpowiedź uzasadnij (w formie opisowej lub wskazania naruszonego przepisu).

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Przyjęte regulacje oraz zdarzenia, jakie wystąpiły w Spółce	Ocena
1	2	3
1	W skład komitetu audytu wchodzi 4 członków, z których jedynie 2 osoby posiadają wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości oraz badania sprawozdań finansowych.	<p>Zgodne / Niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa</p> <p>Uzasadnienie: art. 129 ust. 1 uobr <i>W skład komitetu audytu wchodzi przynajmniej 3 członków. Przynajmniej jeden członek komitetu audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.</i></p>
2	Przewodniczący komitetu audytu od 3 lat nie pełni już funkcji członka zarządu jednostki powiązanej ze Spółką.	<p>Zgodne / Niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa</p> <p>Uzasadnienie: art. 129 ust. 3 pkt 1 uobr <i>Uznaje się, że członek komitetu audytu jest niezależny od danej jednostki zainteresowania publicznego, jeżeli spełnia następujące kryteria: 1) nie należy ani w okresie ostatnich 5 lat od dnia powołania nie należał do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym nie jest ani nie był członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej.</i></p>
3	Sprawozdanie dodatkowe dla komitetu audytu jest sporządzane w formie elektronicznej i podpisywane przez wszystkich członków zarządu Spółki kwalifikowanym podpisem elektronicznym.	<p>Zgodne / Niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa</p> <p>Uzasadnienie: art. 11 ust. 2 i 4 rozporządzenia 537/2014 <i>Sprawozdanie dodatkowe dla komitetu ds. audytu jest sporządzane na piśmie.</i> <i>Sprawozdanie dodatkowe dla komitetu ds. audytu jest podpisywane i opatrywane datą. W przypadku gdy badanie ustawowe przeprowadza firma audytorska, sprawozdanie dodatkowe dla komitetu ds. audytu jest podpisywane przez biegłych rewidentów przeprowadzających badanie ustawowe w imieniu firmy audytorskiej.</i></p>

Ekonomia i kontrola wewnętrzna

4.	Dwie osoby z 4-osobowego składu komitetu audytu (w tym jego przewodniczący) spełniają warunki niezależności od Spółki.	<p>Zgodne / Niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa</p> <p>Uzasadnienie: art. 129 ust. 3</p> <p><i>Większość członków komitetu audytu, w tym jego przewodniczący, jest niezależna od danej jednostki zainteresowania publicznego.</i></p>
5.	Jedna z osób wchodząca w skład komitetu audytu jest byłym teściem członka zarządu (rozwód orzeczono 15 lat temu).	<p>Zgodne / Niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa</p> <p>Uzasadnienie: art. 129 ust. 3 pkt 9 uobr w związku z art. 61⁸ § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</p> <p><i>Uznaje się, że członek komitetu audytu jest niezależny od danej jednostki zainteresowania publicznego, jeżeli spełnia następujące kryteria:</i></p> <p><i>[...]</i></p> <p><i>nie jest małżonkiem, osobą pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej do czwartego stopnia - członka zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego lub osoby, o której mowa w pkt 1-8;</i></p> <p><i>Z małżeństwa wynika powinowactwo między małżonkiem a krewnymi drugiego małżonka. Trwa ono mimo ustania małżeństwa.</i></p>

Zadanie 2

Założenia:

Poniżej przedstawiono cechy kontroli funkcjonalnej oraz kontroli instytucjonalnej.

Dyspozycje:

Proszę w kolumnie 3 tabeli zamieszczonej w **Rozwiązaniu** zadania ocenić zgodność/prawidłowość poszczególnych stwierdzeń, podkreślając właściwy wyraz.

Rozwiązanie wzorcowe

Lp.	Opis	Ocena zgodności stwierdzeń
1	2	3
1	Kontrola instytucjonalna charakteryzuje się tym, że jej realizacją zajmuje się każdy szczebel kierowania i pracownicy w trakcie wykonywanych zadań operacyjnych, np. w komórce księgowości.	Stwierdzenie prawidłowe – nieprawidłowe
2	Kontrola funkcjonalna ma indywidualny charakter kontrolowania (sposób i zakres kontrolowania należą do osoby kontrolującej).	Stwierdzenie prawidłowe – nieprawidłowe
3	Kontrola instytucjonalna operuje głównie kontrolą następczą (ex post), choć może i kontrolą wstępną (ex ante) oraz bieżącą.	Stwierdzenie prawidłowe – nieprawidłowe
4	Kontrola funkcjonalna jest dokonywana przez specjalnie w tym celu powołane komórki lub stanowiska pracy spełniające wyłącznie funkcje kontrolne (np. wyodrębniona komórka kontroli wewnętrznej, stanowisko pracy ds. bhp itd.).	Stwierdzenie prawidłowe – nieprawidłowe
5	Kontrola funkcjonalna cechuje się ustalonym z góry i formalnie ujętym trybem postępowania kontrolnego (kryteria, rodzaje, zasady, procedury).	Stwierdzenie prawidłowe – nieprawidłowe

Zadanie 3

Założenia:

Jesteś kontrolerem wewnętrznym w KORMAK sp. z o.o. (dalej również „Spółka”). Prezes Zarządu polecił Ci przygotować materiał, na podstawie którego zapadnie decyzja o zmianie polityki rachunkowości w zakresie wyceny bilansowej wybranych aktywów oraz pasywów Spółki.

KORMAK sp. z o.o. sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości i nie jest jednostką mikro. Działalność Spółki nie jest zagrożona w okresie co najmniej 12 miesięcy od najbliższego dnia bilansowego.

Dyspozycje:

W kolumnach od 3 do 9 tabeli zamieszczonej w **Rozwiązaniu** zadania proszę wskazać (przez postawienie znaku „X” w wybranych polach) dopuszczalne przez przepisy prawa metody wyceny aktywów oraz pasywów KORMAK sp. z o.o. wskazanych w kolumnie 2. Istnieje możliwość wskazania więcej niż jednej metody wyceny w ramach jednego wiersza.

Rozwiązanie wzorcowe

Lp.	Poszczególne aktywa lub pasywa	Według ceny nabycia	Według kosztów wytworzenia	Metodą praw własności	W kwocie wymaganej zapłaty	Według skorygowanej ceny nabycia	W kwocie wymagającej zapłaty	W wartości nominalnej
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Zakupiony program komputerowy do obsługi magazynów.	X						
2.	Należności krótkoterminowe handlowe dochodzone na drodze sądowej.				X			
3.	Grunt będący własnością Spółki, zaliczony do jej aktywów trwałych.	X						
4.	Należne wpłaty na kapitał zapasowy.							X
5.	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych.						X	
6.	Zakupiona linia produkcyjna.	X						
7.	Udzielone pożyczki w jednostce powiązanej AB sp.k., zaliczone do aktywów finansowych.				X	X		
8.	Udzielone pożyczki w jednostkach pozostałych (niepowiązanych), zaliczone do aktywów finansowych.				X	X		

Zadanie 4

Założenia:

Jesteś kontrolerem wewnętrznym w RAMZES sp. z o.o. (dalej również „Spółka”), która jest jednostką produkcyjno-handlową w branży materiałów budowlanych. Nowy Prezes Zarządu Spółki poprosił Cię o skontrolowanie prawidłowości polityki rachunkowości RAMZES sp. z o.o. w zakresie inwentaryzacji poszczególnych aktywów i pasywów Spółki i zaproponowanie ewentualnych niezbędnych zmian. Rok obrotowy w Spółce pokrywa się z rokiem kalendarzowym.

Dyspozycje:

Oceń poszczególne zapisy polityki rachunkowości Spółki przedstawione w kolumnie 2 tabeli zamieszczonej w **Rozwiązaniu**, podkreślając właściwe wyrazy w kolumnie 3 (zgodny(a)/niezgodny(a) w zakresie przyjętych metod i terminów inwentaryzacji. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości – zaproponuj dodatkowo rozwiązanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Fragmenty polityki rachunkowości w zakresie inwentaryzacji poszczególnych aktywów i pasywów Spółki	Ocena zgodności przyjętych przez Spółkę rozwiązań oraz propozycja prawidłowego rozwiązania (w przypadku niezgodności)
1	2	3
1.	<p>Waluty obce w kasie:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 31 grudnia każdego roku obrotowego metodą spisu z natury.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p style="text-align: center;">N/D</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 1: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 1) aktywów pieniężnych (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych) (...) – drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.</p> <p>Art. 26 ust. 3 pkt 1: Termin i częstotliwość inwentaryzacji, określone w ust. 1 (na ostatni dzień roku obrotowego), uważa się za dotrzymane, jeżeli inwentaryzację: 1) składników aktywów – z wyłączeniem aktywów pieniężnych (...) – rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku (...).</p>

<p>2.</p>	<p>Waluty obce zgromadzone na rachunku bankowym:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 15 grudnia każdego roku obrotowego metodą spisu z natury.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p>Metoda inwentaryzacji powinna zostać zmieniona na drogę otrzymania od banków potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tego rachunku.</p> <p>Termin inwentaryzacji powinien zostać zmieniony na ostatni dzień roku obrotowego, tj. 31 grudnia.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 3: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 3) aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych (...) – drogą otrzymania od banków (...) potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.</p> <p>Art. 26 ust. 3 pkt 1: Termin i częstotliwość inwentaryzacji, określone w ust. 1 (na ostatni dzień roku obrotowego), uważa się za dotrzymane, jeżeli inwentaryzację: 1) składników aktywów – z wyłączeniem aktywów pieniężnych (...) – rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku (...).</p>
<p>3.</p>	<p>Towary będące własnością Spółki znajdujące się w strzeżonym magazynie, odpisywane w koszty w momencie ich zakupu:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 30 listopada każdego roku obrotowego metodą porównania danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p>Metoda inwentaryzacji powinna zostać zmieniona na spis z natury.</p>

		<p>Termin inwentaryzacji powinien zostać zmieniony na ostatni dzień roku obrotowego, tj. 31 grudnia.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 1: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 1) (...) rzeczowych składników aktywów obrotowych (...) – drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.</p> <p>Art. 26 ust. 3 pkt 1: 1) składników aktywów – z wyłączeniem (...) materialów, towarów i produktów gotowych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 4 – rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku (...).</p>
4.	<p>Kapitały zapasowe:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 30 listopada w drodze uzyskania potwierdzenia salda.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p>Metoda inwentaryzacji powinna zostać zmieniona na drogę porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami.</p> <p>Termin inwentaryzacji powinien zostać zmieniony na ostatni dzień roku obrotowego.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 3: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 3) (...) pasywów niewymienionych w pkt 1 i 2 (...) – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.</p>

<p>5.</p>	<p>Licencje na oprogramowanie do obsługi magazynów:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 31 grudnia każdego roku obrotowego metodą spisu z natury.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p>Metoda inwentaryzacji powinna zostać zmieniona na porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 3: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 3) (...) a także aktywów i pasywów niewymienionych w pkt 1 i 2 oraz wymienionych w pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.</p>
<p>6.</p>	<p>Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne:</p> <p>Inwentaryzacji dokonuje się na dzień 31 grudnia co 2 lata poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów.</p>	<p>Ad.1 Metoda inwentaryzacji jest zgodna – niezgodna z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad.2 Termin inwentaryzacji jest zgodny – niezgodny z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Ad. 3</p> <p>Propozycja (w przypadku niezgodności):</p> <p>Termin inwentaryzacji powinien zostać zmieniony w taki sposób, aby inwentaryzacja na dzień 31 grudnia odbywała się każdego roku obrotowego.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> <i>(art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości)</i></p> <p>Art. 26 ust. 1 pkt 3: Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: 3) (...) a także aktywów i pasywów niewymienionych w pkt 1 i 2 oraz wymienionych w pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.</p>

Zadanie 5

Założenia:

Jesteś kontrolerem wewnętrznym w BMW S.A. (dalej również „Spółka”), będącej jednostką zainteresowania publicznego w rozumieniu ustawy o biegłych rewidentach. W Spółce funkcjonuje rada nadzorcza, a także wyodrębniony z jej składu komitet audytu. Osobą, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych Spółki, jest jej główny księgowy. BMW S.A. ma ustawowy obowiązek badania sprawozdania finansowego. Otrzymałeś polecenie od Zarządu Spółki, aby dokonać przeglądu i aktualizacji procedur kontrolnych funkcjonujących w Spółce, w tym formalnie przypisać odpowiedzialność za poszczególne czynności odpowiednim organom/pracownikom BMW S.A.

Dyspozycje:

W kolumnach od 3 do 7 tabeli zamieszczonej w **Rozwiązaniu** zadania proszę wskazać (przez postawienie znaku „X” w wybranych polach) pracowników i/lub organy Spółki odpowiedzialne za poszczególne obowiązki wyszczególnione w kolumnie 2. Istnieje możliwość wskazania więcej niż jednego pracownika/organy w ramach jednego wiersza.

Rozwiązanie wzorcowe

Lp.	Obowiązki związane z funkcjonowaniem Spółki, wynikające z przepisów prawa	Walne Zgromadzenie	Rada Nadzorcza	Zarząd	Komitet audytu	Radca prawny
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpowiedzialność za zapewnienie, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania ustawy o rachunkowości.		X	X		
2.	Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności.	X				
3.	Zmiana wyceny metody zapasów.			X		
4.	Podjęcie decyzji o metodzie prowadzenia kont ksiąg pomocniczych dla składników aktywów obrotowych.			X		
5.	Powołanie prokurenta.			X		
6.	Odpowiedzialność wobec Spółki za wyrządzoną jej szkodę w wyniku nierzetelnego przedstawienia sytuacji majątkowej w sprawozdaniu finansowym Spółki.		X	X		
7.	Odpowiedzialność za zapewnienie biegłemu rewidentowi, przeprowadzającemu badanie sprawozdania finansowego Spółki, dostępu do jej ksiąg rachunkowych.			X		
8.	Opracowanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego.				X	